

تورک بوردی

Yıl: 1 Sayı: 5 12 Kâmursani 1327
اون بش کوندک بر چیقار تورکلرک فائده سنه چالشیر

سنباقارله محاط اوله رق، کوکدن اینش کوچو یاننده، قورولطای قارشیشنده، آند
ایچرکن قبیله له بونی اعلان ایتمشدی: «بو قوم... که - دیمشدی - هر کسه وهر شیشه
قارشی، زحمتله و تهلکه له دوجار اولدیغ زمانلر بیله بندن آریلادی، بو قوم که
سوینج والمره قاتلانهرق صاغلام دوشنجه مه بو اولوغ وجودی وردی...
قیا بللوری کبی صاف اولان بو قوم که هر درلو مخاطرات ایچنده، دیله دیکم
اولونجه به دکن، بکا صداقتده دایم اولدی، بن بو قومک دنیا یوزنده کلوب
چنلرک کافه سنک اوستنده بویومه سی، یوجه له نی ایسترم.» (سانانغ - سته سن)
اسکی تورک خاقانلرینک میراثی صاغلام برأل له یاقالادی، ایلک اراده سیله تقدیس
اولدینی بو محتشم کونده، چنکیز قانک سویلدیکی سوزلری، مونقول حکایه سنک
عیناً ضبط ایده مه مش اولمسی محتملدر؛ فقط چنکیزک حیاستنده کی هر ایشی،
احفادندن سانانغ - سته سنک کندیسنه سویلدیردیکی بو سوزلره اویغوندر؛
حقیقه بو کوندن اعتباراً مونقول ملتی موجوددر، هم مستقل ویکو وجود اوله رق
موجوددر؛ وچنکیزک اداره سی آلتده بویویه جک، «کافه موجوداتک فوقه
یوکسه له جکدر.» افسانه وی اولان بو خطبه، چنکیز خانک سوزلرینی تکرار
ایتمیورسه بیله محققاً فکری ترجمه ایدیور...

دیمک اولیور که، تیموچینک چنکیز قان اولدینی زمان، چیزدیکی بروغرام
بوتون مونقوللرک برلشمه سندن فضله، کافه موجوداتک فوقه یوکسه لوب
— صوکی کله جک صایده —

بویومه سیدر.

ضمیمه صی اخبار بیزده

پترسبورغ (روسیه نك پایتختی) دن :

پترسبورغه قربانه بایرامنك ایلنك كونی

بوزاده عرفه کیجه سی طویلر آتیلما دی؛ مناره لر قندیلارله دونادیلادی؛
جامع میدانلرنده بیکارجه قویونلر؛ یونلری بویانمش، بوینوزلری یالیزیلانمش.

قوجا صایلمادی ؛ شکرچی دکانلری قادین ارکک ، چولوق چوچقله محاصره اولونمادی : یارین قربان بایرامی اولدیغی پترسبورغ بیلیمور ، یاخود بیلسمده اهمیت ویرموردی ؛ پترسبورغ ، کنیش ، ضیایه باتمش جاده لری ، قوش کبی اوچان تراموا یارلیه ، آری قووانی کبی ویزیلدایان قهوه ولوقا نطه لریه ، اوکلرینه کوز قاشدیران آیدنلق سربلش ، حسابسز فایتونلر طوبلانمش تیاترولریه ، سیرقارلیه معتاد حیاتی یاشادی . بو سوقاقلری ، قهوه ولوقا نطه لری ، تیاتر و وسیرقلری دولدیران پترسبورغلیلر ، بوندن درت بش بیک سنه اول عیستاینده اوغلی اسماعیلی حق بولنه قربان ایتمک ایسته یین ابراهیم (ع.م) بابانک بوفدا کارلنی سنه دوریه سی حرمتیه یارین اوتوز بیکدن فضیله همشهریلرینک ایلیه جکلری عید اکبری خاطرلرینه بیله کتیرمورلردی : اوتوز بیک مسلمان ، پترسبورغک ایکی میلیون اهالیسی آره سنده غائب اولمش کیدی ...

فقط ، صباحیلین ایرکنندن پترسبورغک منظره سی دیکشیدی : آلا فرانغه ساعت بش صولرنده پترسبورغک پک چوق سوقاقلری مسلمانله دولدی ؛ درت بر اطرافدن شهرک مرکزی براقچ نقطه سنه ، صباحک تنهالغنده تکرلک سسلری پک اوزاقلره عکس ایدن آراه لرله ، مسلمانلر طوبیلانیورلردی . بر ایکی ساعت ظرفنده ، دون کیجه ایچنده اریبوب غائب اولدیغمز سوقاقلر تمام بزم الیزه کیمشدی ؛ بز، سوقاقلرک صاحبی اولدق ، اویویان پترسبورغه بوصباح حیاتی بزوردرک . آراهه مز ، پترسبورغک اک بویوک سالونلرندن بریسنک مطمئن قابوسی اوکنده دوردینی زمان قولاقلمزه ، حضرت ابراهیمک قونوشدینی عربجه سسلر چارپوردی ؛ بوسسلر ، دون کیجه دن یورولوب اویومش پترسبورغک اوستنه «حی علی الصلاة ! الصلاة ، خیر من النوم !» دییه ندا ایدیلوردی ...

صالونه کیردک . دون کیجه یا بر بالو ویریلش ، یاخود برقونسر دیکلشمش بوقوجامان سالونده ، شمدی والس وصونات سسلری یرینه «الله اکبر !» صداسی قائم اولمشدی [۱]. یکریمی اوتوز دقیقه ایچنده ، دکن قدر کنیش سالون ، اوچ درت [۱] پترسبورغده هنوز جامع بناسی یاپیلوب بیتهدیکی ایچون ، مسلمان اهالی بایرام غازلرخی شهرک بالو وقونسر کبی اجتماعلرینه مخصوص بویوک سالونلرنده ایفا ایدرلر .

بيك اهل اسلام ايله دولدى. بونلر آرمه سنده كيملر يوقدى؟ قازانلى تيجار، خان-
كرمنلى لوقانطه جي، قافقازلى جنرال، پنزالى قابوچى، قيريملى ميرزا، عثمانلى
سفارت كاتبي ... بونلر هپسى بوراده طوپلانمىشلر، يوزلرني پك اوزاق
بر نقطه يه، ابراهيم بابانك اوغلى اسماعيل له بنسا ايتدكلري «كعبه» يه طوغرى
چورمشاردى؛ نظرلر ك بويله بر نقطه ده تلاقىسى، قىلبرى ده برلشديرمىدى...

ايشنه امام افندى منبرده: خطبه باشلاندى. امام افندى، جهلمزى و
اخلاقچه ضعفىمى، و بونلر و خيم تيجه سى اولان حالزى، جماعتك آكلادىنى بر ديلله،
شمال توركجه سيله، طوغرى و آجى آكلاتيوردى. الله حضورنده حقيقى
كورمچك، تصديق ايدمچك قدر قىلبرى اينجهلش بويىكلرجه مسلمانلر،
امام افنديك حقى عتابلرندن متاثر اولدىلر: شمدى، بوتون سالون چوجق كى
خنجقره، خنجقره آغليور؛ اختيارلر، كنججلر، فقيرلر، زنكىلر، قابوچيلر،
جنراللر هپسى آغليور...

بر طرفدن وعظ اولنوركن، ديكر طرفدن ده مسلمان كنجلىرى بوسنه
روسىه نك مسلمانلرله مسكون ولايتلرني استيلا ايدن قطلقه قارشى اوقاجق
بر علاج، قطلقه اوغرايان قارده شلرينه جز وئجه يارديم اولسون ايچون اعانه
طوپلورلردى؛ صوكره مسلمان مبعوثلرده بو اعانه ايشينه اشتراك ايتدىلر.
وعظ بىتتجه يه قدر، يوز ليرايه ياقين اعانه جمع اولندى.

بايرام نمازنى قىلوب بئيردكدن صوكره، بايراملاشمه لره، زيارتلره باشلاندى.
بنده بيلدكلريمه، طانيدقلىريمه كيتدم. هان هر اوده بحث دونوب دولاشوب
استانبول احوالنه، طرابلس غرب محاربه سنه كلىوردى. بر قاچ آي اول
استانبولده بولمىش اولديغىمدن بكا متصل سؤاللر صورويورلردى: استانبولده
ياقنين نيچون بوقدر صيق اوليور، نيچون سوندره ميورلر، نيچون طولومبه لرى
يوق، نيچون هر يانغينده سونديره چك صو بولمىور؟.. بعض مخاطبلريم بوساده جه
سؤاللردن ده قاريشيقلرينه كچه رك: يكي فرقه نك (ائتلاف و حرىت) اقتصادى
پروغراهمي نهدر؟ طرابلس غرب مسأله سنى ناصل حل ايتك استيور؟..
ديورلردى.

بن استانبولده ، استانبولجه قونوشمه یه آشدیغ ایچون ، اولره دیلوماجه ، قاجماقلى ، مېم ، حتی بعضاً حقیقت حال ایله پکده اوغون اولمیان جوابلر ویر یوردم ؛ مثلاً دیوردم که : حریقک اوکنى آلمق ایچون زیجنى پاشانک غاپت مکمل بررپوری وار ؛ انشالله یاقینده موقع تطبیقه وضع اولنه جقدر . یاخود یکی فرقه نك اقتصادى پروغرامی ، بوتون ممالک متمدنه جارى اساسات اقتصادیه کوره ، وطن عثمانیک هر گوشه سنده جنت آسا برحال عمرانی تولید ایله مکدر ... لکن تحلیلی سوآلارله برآز صیغشدریلدی ، صوصماقدن باشقه برملجاء بولامیوردم ..

آقشام اولدی . پترسبورغک عالی مکتبلرنده اوقویان مسلمان طلبه وظائف روسیه نك هر طرفدن پایتخته طوبلانمش دوقتور ، آووقات ، محرر ، مخبر ، رسام کبی منور طبقه دن مسلمانلر ، بایرام مناسبتیه محترم برذاتک سالوننده طوبلانمچقلردی . بخیده دعوت استیلر . صباحدن بری بیتوب توکنمک بیلیمین سوآلاردن یورولمش واورکش اولدیغ حالده ، ینه کیتدم .

خی ، هرکسدن اول استقبال ایدن ، سالوندن کلن ملی موسیقه سسی اولدی . بیانونک اینجه تللرندن دوکیلن بو اینجه واوزون سسلر ، خی بر قاج سنده در ، جدا دوشدیکم حیاتمه تکرار قاووشدیرمشدی .

سالونده تغنی ورقص واردی . آوروپا اصولی رقصاردن باشقه ، قانقازک « لژکی » رقصی ، قریمک « خایتارمه سی » اویناندی ؛ شریقلر صرف ملی ایدی . کیجه یاریسنه طوغری یمک بیدک . یمکده شراب ، شامپانیا یوقدی ؛ اونلرک یرینی شروب ولیموناظه طوتمشدی . یمکک صوکنه طوغری بر قاج نطق سوبلندی . مسافرلردن بریسی آیاغه قالقهرق : « افندیار ، بوکون بز بوراده ، سوسلی و صیجاق اوطده طوققلی وطاتلی یمکلرله قارتمزی فضلہ سیله دیورورکن بزم دینداش ونسلداشلیمیز طرابلس غربک آجی روزکاری ، ایلکه ایشله یین یاغموری آلتند ، یاری آج برحاله ، کندیلرندن قات قات قوتلی ایتالیان عسکرینه قارشی مملکتلرینی مدافعه ایدیورلر . اونلرک غلبه سی حقک غلبه سی دیمکدر . بن عثمانلی عسکرینک موفقیتیه ایچیورم . » دیدی و آلتند کی قایصیلی غازوزی ایچدی .

بوقيصه، نطق، اوزون اوزون آلقىشلاندى. بو آلقىش كىيلير كىيلمز، مسافرلر ايچىندە بولونان برعثمانلى توركى آياغه قالقوب، اولكى خطيه تشكر ايتدى، شدت و حرارتله آلقىشلاندى. صوكره برقاج نطق دهنا ايراد اولدى. خطييلردن برىسنك تىكليفي اوزرينه، روسيه دهكى بوتون تورك كنجلرينك معنوى استادلرى اولان اسماعيل بك غاسپرنيسكى يه بايرام تبريك ايديلهرك وبوانلارده خسته لنى خبر آيسان كنج مى شاعر عبدالله افندى توقايه خاطرى صوريله رق تلغرافامه لر چككم قرارلاشديريلدى. يمك، نطقلر، مصاحبه لرايله تاصباحه، آلافرانغه ساعت درده قدر سوردى. وايشته بويله جه بويوك روسيه ايمپراطورلغىك پايتختنده مسلمانلارك قريان بايرامىك ايلك كونى كچمش اولدى..

پترسبورغ، ۲۶ تشرين ثاني ۱۹۱۱

منصور

مكتوب

رهبر ايليرىمىز

آق چوره اوغلى يوسف بكه

(تورك يوردى) نك ترقىاتى جمله مئزى ممنون ايدييور. عاجز، ممنونيت صميمه مى كچن كون (زون ترك) ده علناً اظهار ايتدم. سعيكز مشكور اولسون. عثمانلى، روس، ايران، چين، بولغار، الخ، كچى دولتلرك تابعيتى آلتنده بولنان وعددى بهمه حال اللهى مليونه بالغ اولان توركلر ايچون يوردكز مهم برمرکزدر. تورك عالمى بويله برمرکز ه محتاج ايدى. سز بواحتياجي دفعه چاليشيورسكز. يالكلز برآز ديلكزى، اسلوبكزى مؤاخذه يه، مساعدە بيورميسكز؟ بيورر ايسه كز مکتوبى محترم مجموعه كزه درج ايدرسكز. محررلر كزك اختيار ايتدىكى لسانى برآز صنعى، برآز غير طبيعى بوليورم. يكي وغير مانوس گلەر، يكي وغير مانوس تركيلر، يكي وغير مانوس فكلرلر